18 იანვარი 2016 წელი

დახვრეტილი „სამხედრო ცენტრი“

“მრავალი ათასი ჩვენზე უკეთესები ზრდიან თავიანთ გულში თქვენდამი სიკვდილს”

გენერალ-მაიორი ალექსანდრე ანდრონიკაშვილი, დახვრიტეს 1923 წელს

1921 წლის თებერვალში, ბოლშევიკური რუსეთის წითელმა არმიამ გადმოლახა საქართველოს სახელმწიფო საზღვარი, რის შემდგომაც რამდენიმე მიმართულებით განავითარა შეტევა საქართველოს სრული ოკუპაციისა და თბილისის აღების მიზნით. მიუხედავად მძიმე და თავგანწირული ბრძოლებისა, სადაც ქართულმა სამხედრო შენაერთებმა, მათ შორის ახალგაზრდა იუნკერებმა გამორჩეულად ისახელეს თავი, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობამ დატოვა ქვეყანა და ბათუმიდან ემიგრაციაში გაემგზავრა. ბოლშევიკურმა რუსეთმა 1921 წლის 25 თებერვალს მოახდინა დამოუკიდებელი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ოკუპაცია და შემდეგი 70 წლის განმავლობაში საქართველო საბჭოთა იმპერიის ნაწილად აქცია.

მიუხედავად საქართველოს მთავრობის ემიგრაციაში წასვლისა, როგორც ქვეყნის შიგნით დარჩენილი, ისევე საქართველოს საზღვრებს გარეთ მყოფი პატრიოტები არ წყვეტდნენ ბრძოლას საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის. აჯანყებამ პირველად სვანეთში იფეთქა. განსაკუთრებით აქტიურობდნენ ქართველი პარტიზანები კახეთის რეგიონში. საყოველთაოდ ცნობილია სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის უწმიდესისა და უნეტარესის ამბროსი ხელაიას პირადი თავდადების მრავალი ფაქტი. გამორჩეულია საქართველოს ეროვნული გმირის ქაქუცა ჩოლოყაშვილის და მისი რაზმის ბრძოლა ბოლშევიკური ხელისუფლების წინააღმდეგ.

მეოცე საუკუნის 20-იან წლებში შექმნილი იყო სხვადასხვა წინააღმდეგობის ჯგუფები, რომელთა მიზანს საბჭოთა რუსეთისგან საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოვება წარმოადგენდა.

ამ მხრივ განსაკუთრებით მნიშვნელოვან ჯგუფს წარმოადგენდა დამოუკიდებლობის კომიტეტის „სამხედრო ცენტრი“, რომელიც ქართველი ოფიცრების მიერ იყო დაკომპლექტებული. 1923 წელს „სამხედრო ცენტრი“ აქტიურად მუშაობდა საქართველოს გათავისუფლების გეგმაზე, მათ შორის განიხილებოდა საერთო სახალხო აჯანყება. ასევე, ცენტრის წევრების მიერ შემუშავდა მთიულეთის აჯანყების გეგმა, რომლის ფარგლებშიც იგეგმებოდა წითელი არმიის ნაწილების მთიულეთში შეტყუება და მათი სრული განადგურება პოლკოვნიკი ქაიხოსრო ჩოლოყაშვილის მებრძოლების მიერ.

ბუნებრივია, რომ ჩეკას (კონტრ-რევოლუციასთან ბრძოლის საგანგებო კომისიის) ერთ-ერთი პირველი სამიზნე სწორედ „სამხედრო ცენტრი“ გახდებოდა. ქართველი სამხედროები დააპატიმრეს, გაასამართლეს ანტი-საბჭოთა აჯანყების მოწყობის მცდელობისთვის და სასჯელის უმაღლესი ზომა - დახვრეტა მიუსაჯეს. სხვადასხვა წყაროს თანახმად, განაჩენი სისრულეში მოიყვანეს 1923 წლის 20 მაისს, თბილისში, ვაკის პარკის ტერიტორიაზე.

სულ სასჯელის უმაღლესი ზომა მიუსაჯეს „სამხედრო ცენტრის“ 15 წევრს. 1923 წლის 25 მაისის გაზეთი კომუნისტის ნომერი 115 იუწყებოდა:

გ ა ნ ა ჩ ე ნ ი

“ანტანტის კაპიტალისტების აგენტების დანარჩენი მუშაობა საქართველოში აჯანყების მოსამზადებლად მოისპო დაპატიმრებით, რომელიც მოახდინა საგანგებო კომისიამ. საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ შეთქმულების, საქართველოში ბანდიტური მოძრაობის მოწყობისა და მასში მონაწილეობის მიღების მუშურ-გლეხურ სახელმწიფოსათვის ღალატის გამო, ამ.-კავკასიისსაგ. კომისიის მიერ დამთავრებულ გამოძიებით, საქრთველოს ს.ს. რესპუბლიკის საგ. კომისია ადგენს: მიესაჯოს უმაღლესი სასჯელი...“.

გაზეთ „კომუნისტის“ სტატია გრძელდება სამხედრო ცენტრის წარმომადგენელთა თანამდებობრივი და წოდებრივი ჩამონათვალით და სრულდება შემდეგი სიტყვებით, რომ „ყველა ზემო ჩამოთვლილ პირებზე გამოტანილი განაჩენი უკვე მოყვანილია სისრულეში“.

1. **ალექსანდრე სიმონის ძე ანდრონიკაშვილი :**

„51 წლ. ყოფ. თავადი, გენ. შტაბის ყოფილი გენერალი. სა. სამ. სკოლის მასწავლებელი. ამ თანამდებობაზე იყო, როდესაც შევიდა სამხ. ცენტ. შემადგენლობაში და მონაწილეობს საქართ. საბჭ. ხელისუფლების წინააღმდეგ აჯანყების მომზადებაში და საქართველოს ს.ს. რესპუბლიკაში ბანდიტურ მოძრაობაში“.

2. გენერალ-მაიორი ვარდენ გრიგოლის ძე წულუკიძე:

„57 წლ. დაამთავრა სამხედრო სასწავლებელი, ყოფ. თავადი ყოფ. გენერ. იყო საქართველოს წითელი არმიის მოსაზღვრე ჯარის უფროსი და ამავე დროს, ინტერპარტიულ კომიტეტის წინადადების თანახმად, შევიდა სამხედრო ცენტრში, ფაქტობრივად, ხელმძღვანელობდა ცენტრის მუშაობას. სამ. ცენ. დასტურით, მუსხელიშვილთან ერთად შეიმუშავა და ინტერპარტ. კომ. საშუალებით დაუგზავნა ადგილობრივ, ხალხის და იარაღის მობილიზაციის გეგმა, იღებდა და აძლევდა ინტერპარტიულ კომიტეტს საიდუმლო ცნობებს ჩვენი წითელი არმიის მდგომარეობის შესახებ; მონაწილეობას იღებდა საქ. ბანდიტურ მოძრაობაში“.

3. პოლკოვნიკი გიორგი ნიკოლოზის ძე ხიმშიაშვილი:

„31 წლ. დაამთავრა ნიკოლაევის საკავალ. საწავლებელი. ყოფ. აზნაური, ყოფ. პოლკოვნიკი, საქართველოს ბრიგადის სამოსწავლო ბატალიონის უფროსი. იგი იყო საქ. წითელ არმიაში, როდესაც მიიღო მენშევიკების წინადადება იყოს მათი პარტიის წარმომადგენლად სამხედრო ცენტრში და მონაწილეობას იღებდა საქართ. სოც. რესპუბლიკაში ბანდიტურ მოძრაობის ხელმძღვანელობაში“.

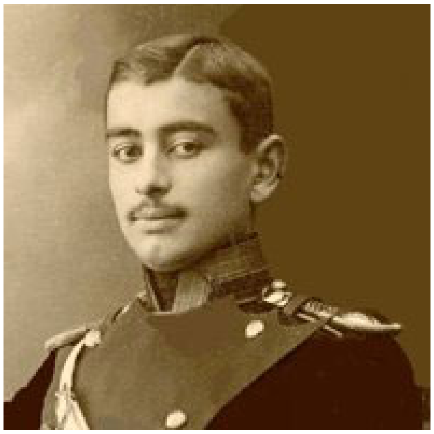

4. პოლკოვნიკი როსტომ ილიას ძე მუსხელიშვილი:

„35 წლ. ყოფ. აზნაური, გენ. შტ. ყოფ. პოლკოვნიკი, საქ. დივიზიის შტ. უფროსი. იგი იყო ამ თანამდებობაზე, როდესაც შევიდა სამხ. ცენტრის შემადგენლობაში და მუშაობდა მენშევიკებისა და ნაც. დემოკრატების კარნახით, აწვდიდა მათ სამხედრო საიდუმლო ცნობებს და დუშეთის ამბოხების დროს რაზმის შტაბის უფროსის თანამდებობაზე კავშირი ჰქონდა ბანდიტებთან და ხელმძღვანელობდა მათ“.

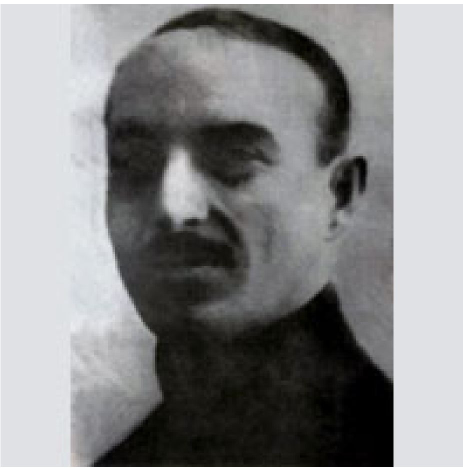

5. გენერალი კონსტანტინე ნიკოლოზის ძე აფხაზი:

„55 წლ. უმ. სამხედრო განათლების, ყოფ. თავადი, ყოფ. გენ. ყოფ. მარშალი, საქ. ერ.-დემ. პარტიის თავმჯდომარე. შევიდა სამხ. ცენტრში და მონაწილეობდა საქართ. ხელისუფლების წინააღმდეგ აჯანყების მომზადების ხელმძღვანელობაში. ნაც-დემ. პარტიის ცეკაში აჯანყების საკითხის გარჩევის დროს მან, თავისივე ჩვენების თანახმად, ხმა მისცა დაუყოვნებლივ შეიარაღებულ აჯანყებას“.

6. უმცროსი ოფიცერი მიხეილ ნიკოლოზის ძე ზანდუკელი:

„39 წლ. სამხედრო უმცროსი მოხელე, დუშეთის სამაზრო სამხედრო კომისარიატის სამნეო ნაწილის გამგე, მენშევიკური პარტიის დუშეთის სამაზრო კომიტეტის წევრი. 1922 წელში შეადგინა ორი ბანდა დუშეთის მაზრაში, ჰქონდა კავშირი მუსხელიშვილთან, რომელიც იმ დროს იყო საექსპედიციო რაზმის უფროსი“.

7. როტმისტერი სიმონ ლევანის ძე ბაგრატიონ-მუხრანელი :

27 წლის. ყოფ. ოფიცერი, ყოფ. თავადი, ეროვ.დემ.პარტიის ცეკას წინადადებით მუშაობდა გარე-კახეთის რაიონში აჯანყების მოსამზადებლად,ხელმძღვანელობდა მენშევიკების მიერ შედგენილ ლაშქარაშვილის რაზმს გორის მაზრაში“.

8. როტმისტერი ფარნაოზ ლევანის ძე ყარალაშვილი:

„24 წლის, ყოფ. აზნაური, ყოფ. საქ. წითელი არმიის 1 პოლკის უფროსის თანაშემწე, 1922 წ. სექტემბერში ის იყო ძეგვის ხიდზე მდგომ ტყვიის მფრქვეველთა რაზმის უფროსად და იმავე დროს, დაიკავა კავშირი ლაშქარაშვილის ბანდასთან, დასთანხმდა ამ ბანდასთან შეერთებაზე".

9. იასონ მათეს ძე კერესელიძე:

„40 წლის, ყოფ. აზნაური, ერ.-დემოკ. პარტიის წევრი, ჯაშუშურ მუშაობის მონაწილე. ეროვნულ-დემოკრატების წინადადებით კავშირი ჰქონდა ჩოლოყაშვილთან".

10. ოფიცერი ივანე გრიგოლის ძე ქუთათელაძე:

„40 წლის, ყოფ. აზნაური, ერ.-დემ. პარტიის წევრი. ეროვ. დემოკრატების სამხედრო ორგანიზაციის მონაწილე, ერ.-დემ. ცენტ. კომიტეტის წინადადებით ადგენდა კონტრრევოლუციურ ჯგუფს".

11. სიმონ იაგორის ძე ჭიაბრიშვილი:

„ჭიაბრიშვილი სიმონ იგივე ნასყიდ ეგორის ძეს, 42 წლის, ვაჭარი, ერ.-დემ. პარტიის წევრი, პროფესიონალური ბანდიტი, იღებდა აქტიურ მონაწილეობას ბანდებში დუშეთის მაზრაში 1922 წელს".

12. პოლკოვნიკი ალექსანდრე მიხეილის ძე მაჭავარიანი:

„51 წლის, ყოფ. აზნაური, ყოფ. პოლკოვნიკი მეფის დროს, ქართ. დივიზიის 1-ლი პოლკის უფროსი, ეროვ.-დემოკრატების სამხ. ორგანიზაციაში უახლოეს მონაწილეობას იღებდა

ჩოლოყაშვილის ამბოხების ხანებში, მსახურობდა წითელ არმიაში და ამ დროს, გადასცა ერ.დემ. ცენტ. კომიტეტის განკარგულებანი საექსპედიციო რაზმის უფროს როსტომ მუსხელიშვილს“.

13. **პოლკოვნიკი ელიზბარ ზაქარიას ძე გულისაშვილი:**

„32 წლის, ყოფ. აზნაური, დამთავრებული აქვს სამხედრო სკოლა, ყოფ. პოლკოვნიკი, ერ.დემოკრ. სამხედრო ორგანიზაციის უახლოესი მონაწილე. საქ. წითელ არმიაში საპასუხისმგებლო ადგილი ეჭირა და ამავე დროს, მიჰქონდა ცნობები ჩოლოყაშვილთან“.

14. ლევან ირაკლის ძე კლიმიაშვილი:

„26 წლის, ყოფ. აზნაური, ყოფ. ოფიცერი, საქართ. წითელი არმიისა, მიჰქონდა ცნობები ინტერპარტიულ კომიტეტის დავალებით. ეროვნ.დემოკ.ცენტ.კომიტეტის დავალებით აგროვებდა და აგზავნიდა ჩოლოყაშვილთან ოფიცრებს. სამხედრო ცენტრის წევრებს შორის დაჰქონდა ცნობები“.

15. დიმიტრი ნიკოლოზის ძე ჩრდილელი:

„29 წლის, ყოფ. აზნაური, დაამთავრა კადეტთა კორპუსი, საქართველოს წითელი არმიის საარტილერიო დივიზიონის უფროსი, ერ.დემ. სამხედრო ორგანიზაციის უახლოესი და მოქმედი წევრი. ოფიცრების ჯგუფის დავალებით სამხედრო ცენტრს აკეთებდა მოხსენებას, რომ მზადაა მის განკარგულებაში მყოფი ბატარეა გადაეცეს ჩოლოყაშვილს“.

გადმოცემით ცნობილია დახვრეტილი ქართველი გმირების ბოლო სიტყვები:

გენერალ-მაიორმა ალექსანდრე სიმონის ძე ანდრონიკაშვილმა დახვრეტის წინ შემდეგი სიტყვით მიმართა ჯალათებს: „სახეზე გეტყობათ რომ გაკვირვებთ ჩვენი სულის სიმტკიცე .... მრავალი ათასი ჩვენზე უკეთესები ზრდიან თავიანთ გულში თქვენდამი სიკვდილს!“;

გენერალ-მაიორ ვარდენ გრიგოლის ძე წულუკიძემ ბოლო სიტყვაში ასე მიმართა სასამართლოს: „სიკვდილით ვერ შეგვაშინებთ. ჩვენი სიკვდილი საქართველოს განთავისუფლების თავდებია.

იგი დაასალკლდევებს ერის სიმტკიცეს, ერთი ათასად გაამრავლებს მებრძოლთ! გადაეცით ჩვენს ახლობლებს რომ დავიხოცეთ როგორც ქართველ პატრიოტებს შეჰფერით!“;

პოლკოვნიკ გიორგი ნიკოლოზის ძე ხიმშიაშვილის ბოლო სიტყვები იყო: „თქვენ კარგად იცით რომ ბანდიტები არა ვართ! მალე დადგება დრო და თეთრი გიორგი მრისხანედ მოგთხოვთ პასუხს. გაუმარჯოს საქართველოს!“;

გენერალ კონსტანტინე ნიკოლოზის ძე აფხაზის ბოლო სიტყვები იყო: "მე ვკვდები სიხარულით, რადგან ღირსი გავხდი სამშობლოს სამსხვერპლოზე ზვარაკად მიტანისა, ჩვენი სიკვდილი გამარჯვებას მოუტანს საქართველოს";

გადმოცემით, დახვრეტის წინ, ციხის დერეფანში მყოფმა **იასონ მათეს ძე კერესელიძე** სხვების გასამხნევებლად საქართველოს ჰიმნი „დიდება“ იმღერა, რასაც სხვა პატიმრებიც აყვნენ.

პოლკოვნიკმა ალექსანდრე მიხეილის ძე მაჭავარიანმა შემდეგი სიტყვით მიმართა სასამართლოს: „ჩვენ არ გიპირებდით შებრალებას და არც თქვენგან მივიღებდით ლმობიერებას, ეს ჩვენი შეურაცხყოფა იქნებოდა!“

დიმიტრი ნიკოლოზის ძე ჩრდილელმა, გადმოცემის მიხედვით, უკანასკნელი დაკითხვის წინ დერეფანში შესძახა: „უთხარი მათ რომ მე დამხვრიტეს, ვკვდები როგორც შეშვენის ნამდვილ ქართველს“.

იქიდან გამომდინარე, რომ „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის“ (IDFI) საქმიანობის ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს საქართველოს საბჭოთა ისტორიის შესწავლა-გაანალიზება, არქივების ღიაობა, კვლევითი-საგანმანათლებლო საქმიანობა, საარქივო დოკუმენტების შესწავლა, IDFI-იმ შინაგან საქმეთა სამინისტროდან და შინაგან საქმეთა სამინსიტროს არქივიდან გამოითხოვა „სამხედრო ცენტრის“ რეპრესირებულ პირთა საცხოვრებელი მისამართების ამსახველი მონაცემები. მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე, დადგინდა 1923 წლის მაისში რეპრესირებული „სამხედრო ცენტრის“ წევრთა საცხოვრებელი მისამართები.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს არქივი

THE ARCHIVE OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF GEORGIA

№ 2324518 21 10 2015 წ.

ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების

ინსტიტუტის დირექტორს

ბატონ გიორგი კლდიაშვილს

ბატონო გიორგი,

თქვენი, ა.წ. 13 ოქტომბრის N20151009 წერილის პასუხად, გიგზავნით, თქვენს მიერ მოთხოვნილ პირებზე ჩვენს ხელთ არსებული დოკუმენტების ასლებს.

დანართი: 12 (თორმეტ) ფურცელზე.

პატივისცემით,

ომარ თუშურაშვილი

შსს არქივის დირექტორი

შინაგან საქმეთა სამინისტროს არქივი ვაჟა-ფშაველას გამზ. 72 ტელ: +995 32 241-26-25 ელ.ფოსტა: archive@security.gov.ge
THE ARCHIVE OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF GEORGIA Vaja-Phshavela av. 72 tel: +955 32 241-26-25 e-mail: archive@security.gov.ge

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო
MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF GEORGIA

№ 2502253 10 / 11 2015წ.

ინფორმაციის თავისუფლების
განვითარების ინსტიტუტის დირექტორს
ბატონ გიორგი კლდიაშვილს
მის : ქ.თბილისი, ალ.გრიბოედოვის ქ.N3

ბატონო გიორგი,

თქვენი N20151008 წერილის პასუხად, დანართის სახით გიგზავნით წერილში აღნიშნული პირების შესახებ შინაგან საქმეთა სამინისტროში დაცულ ინფორმაციას.

ამასთან გაცნობებთ, რომ მიხეილ ნიკოლოზის ძე ჩანდუკელის შესახებ ინფორმაცია შინაგან საქმეთა სამინისტროში დაცული არ არის.

დანართი : 1 CD დისკი.

პატივისცემით,

შსს ადმინისტრაციის
საჯარო ინფორმაციის
სამართველოს უფროსი გიორგი სახოკია

0114, თბილისი, გ. გულუას ქ.10 ; ტელ: (+995 32) 2411068 / ფაქსი: (+995 32) 2411025
10, G.Gulua str, Tbilisi 0114, Georgia, Tel: (+995 32) 2411068 / Fax: (+995 32) 2411025
www.police.ge; e-mail: police@mia.gov.ge

IDFI-მ შინაგან საქმეთა სამინისტროდან მიღებული საარქივო დოკუმენტები, ისევე როგორც შეგროვებული ფოტომასალა გაუგზავნა ქალაქ თბილისის საკრებულოს იმისათვის, რომ „სამხედრო ცენტრის“ წევრთა გმირობის უკვდავსაყოფად ქ. თბილისში განთავსდეს მემორიალური დაფები მათი საცხოვრებელი მისამართების მიხედვით.

როგორც წერილში არის აღნიშნული, მემორიალური დაფები განთავსებულია სამხედრო ცენტრის სამი წევრის საცხოვრებელ მისამართზე:

1. აფხაზი კონსტანტინე ნიკოლოზის-ძე- დღევანდელი ლ. ასათიანის ქ. 46 (ყოფილი ბებუთოვის ქ. 46):

4 /3

Ф. С. С. Р.

Закавказья

Закавкасская Чрезвычайная Комиссия

ПРИ СОЮЗНОМ СОВЕТЕ

СЕКРЕТНО-ОПЕРАТИВНАЯ ЧАСТЬ

ОРДЕР №: 21

Марта 3 дня 1923

Выдан сотруднику Закчека Гончарову

на производство обыска и ареста Абхази Константина Николаевича

по адресу Бебутовская 46 кв. 1.

ПРИМЕЧАНИЕ: Все должностные лица и граждане обязаны оказывать лицу на имя которого выписан ордер полное содействие для успешного его выполнения.

Место для печати

Председатель Закчека

Нач. СОЧасти

Справка

1. Фам. Абхази

2. Имя Константин

3. Отчество Николаевич

4. Год рожд. 1868 5. Место рожд. -

6. Адрес (местожительство до ареста)

7. Проф. (спец.) б/князь, б/полк.

8. Место работы, должность Преподаватель ЦК Груз. Национал. Демокр. Парт.

9. Парт. - 10. Нац. - 11. Гражд.

12. Арестован «-» март 1923 13. Характер преступления Антисов. деятельность

14. Ст.ст. УК 27 X

15. Карточка заполнена 1-й б/отд. МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)

1953 г. [illegible] (фамилия состав. карточку)

Орган ГПУ ЗакЧК (кем арестован без сокращений)

Отдел

№№ дел

Сл. 157

Арх. 465-23

Сл.

Арх. 21555-53

Личн. дела

арх. с/ф 9795-57

арх 24367-62

указательный палец правой руки

Кем осужден Постановл. Кол. ЗакЧК.

Когда 15/V 1923 ст.ст. УК Подвергнуть срок Высш. мере наказ.

Начало срока Конец срока Расстрелять

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

ПЕТРУНИНА 1/XI 53

Форма № 1 Размер 140 мм × 95 мм

2. მუსხელიშვილის როსტომ ილიას ძე - კოჯრის ქ. 4:

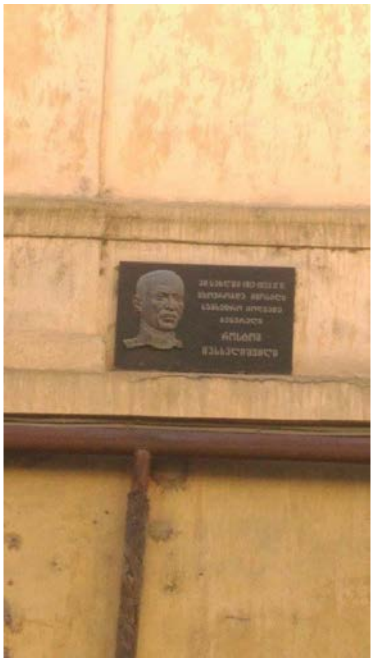

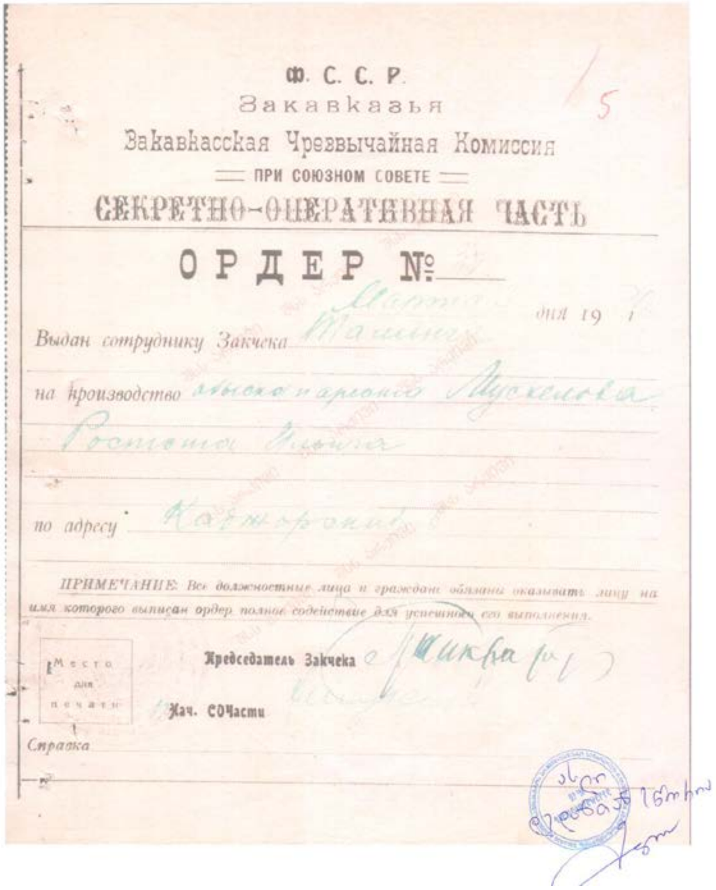

Ф. С. С. Р.
Закавказья
Закавказская Чрезвычайная Комиссия
ПРИ СОЮЗНОМ СОВЕТЕ
СЕКРЕТНО-ОПЕРАТИВНАЯ ЧАСТЬ

5

ОРДЕР №

[illegible] дня 19[illegible]

Выдан сотруднику Закчека [illegible]

на производство обыска и ареста Мусхелова Ростома Ильича

по адресу Коджорская

ПРИМЕЧАНИЕ: Все должностные лица и граждане обязаны оказывать лицу на имя которого выписан ордер полное содействие для успешного его выполнения.

Место для печати

Председатель Закчека [illegible]

Нач. СОЧасти

Справка

1. Фам. Мусхелов Ростом
2. Имя Илико
3. Отчество
4. Год рожд. 1883 5. Место рожд.

6. Адрес (местожительство до ареста)
7. Проф. (спец.) дворянин, б/ генер.
8. Место работы, должность Нач. штаба груз. об. див.

9. Парт. б/п 10. Нац. груз. 11. Гражд.
12. Арестован «...» мая 1923 г. 13. Характер преступления Антисов. деятельн
14. Ст.ст. УК 15. Карточка заполнена
(указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)
«27/X» 1953 г. (фамилия состав. карточку)

Орган ГБУ (кем арестован) ЗФ ЧК
без сокращений
Отдел

№№ дел
Сл. 151
Арх. ~~46...~~3
Сл.
Арх. ~~31555-53~~
Личн. дела

ПР-24058-1
указательный палец правой руки

Кем осужден Постановл. КРО ЗФК ЧК.
Когда 15/V 23 ст.ст. УК Подвергнуть высш. мере срок лет
Начало срока Конец срока Наказ. Расстрелять

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

Форма № 1 Размер 140 мм × 95 мм

3. გულისაშვილი ელიზბარ ზაქარიას ძე - ძმები კაკაბაძეების ქ. 15 (ყოფილი მოსკოვის ქ. 15)

Ф. С. С. Р.
Закавказья
Закавказская Чрезвычайная Комиссия
ПРИ СОЮЗНОМ СОВЕТЕ
СЕКРЕТНО-ОПЕРАТИВНАЯ ЧАСТЬ

ОРДЕР №

дня 19 г.

Выдан сотруднику Закчека Батраков

на производство обыска и ареста Гулисова Элизб. Захарович

по адресу Московская 15

ПРИМЕЧАНИЕ: Все должностные лица и граждане обязаны оказывать лицу на имя которого выписан ордер полное содействие для успешного его выполнения.

Место для печати

Председатель Закчека

Нач. СОЧасти

Справка

1. Фам. ГУЛИСОВ

2. Имя ЕЛИСБАР

3. Отчество ЗАХАРОВИЧ

4. Год рожд. 1890 5. Место рожд. Сагареджо Тифлисский уезд

6. Адрес Тифлис Московская № 15 (местожительство до ареста)

7. Проф. (спец.)

8. Место работы, должность военный

9. Парт. б/п 10. Нац. грузин 11. Гражд. СССР

12. Арестован «3» III 1923 13. Характер преступления заговор против Совласти Грузии, создание бандит. движения

14. Ст.ст. УК 15. Карточка заполнена

1 спец отд МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)

«27» X 1953 г. Шапошникова (фамилия состав. карточку)

Орган Зак ЧК кем арестован

без сокращений

Отдел

№№ дел

Сл. 145 р

Арх. 300-23 г.

Сл.

Арх. 20650-53

Личн. дела 28067-62-КГБ

указательный палец правой руки

Кем осужден Заседания коллегий Закавказской и Грузинской

Когда Чрезвычайных комиссий Ст. УК Срок 19/V-23 лет

Начало срока Бандитизм Конец срока - расстрелять

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

1.Ал

Форма № 1 Размер 140 мм × 95 мм

აუცილებელია, რომ მემორიალური დაფები განთავსდეს „სამხედრო ცენტრის“ სხვა წევრთა საცხოვრებელ მისამართებზეც, კერძოდ:

1. **წულუკიძე ვარდენ გრიგოლის-ძე** - დღევანდელი დავით აღმაშენებლის გამზ. 117, ყოფილი მიხეილის 117:

Чрезвычайная Комиссия Грузии по борьбе с контр-революцией, спекуляцией преступлением по должности, шпионажем и бандитизмом.

ОРДЕР № 4435

От „7“ апреля 192…

Выдан Комиссару Чека [illegible]

на производство ареста и обыска Цулукидзе Вардена

по адресу Михайловск. 117 дом [illegible] кв. доктора

ПРИМЕЧАНИЕ: Все должностные лица и граждане обязаны оказать указанному Комиссару полное содействие.

Председатель Ч. К. Г. [illegible]

Заведующий Сек.

Опер. Отделом [illegible]

Справка

1. Фам. Цулукидзе	Орган СОЧ
2. Имя Варден	кем арестован ОО ОКА
3. Отчество Григорьевич	без сокращений
4. Год рожд. 1865 5. Место рожд. г. Тбилиси	Отдел
6. Адрес г. Тбилиси (местожительство до ареста)	№ дел 125
7. Проф. (спец.) не имеет	Сл. Арх. ~~285-23~~ г.
8. Место работы, должность служил в армии	Сл. Арх. 20778-53
9. Парт. б/п 10. Нац. груз. 11. Гражд. ССР	Личн. дела ~~28082-62~~
12. Арестован «2/III» 1923. 13. Характер преступления по обв. в к/революц.	КК ПР-2808-62
14. Ст. 15. Карточка заполнена 1 Отд. МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)	
«27/II» 1953 г. [illegible] (фамилия составл. карточку)	указательный палец правой руки ККБ

Кем осужден Постан. Сов. ОО ОКА

Когда от 30/VI-22 ст. УК3 под стражей лет.

Начало срока освободить и направить в распор. Конец срока Карвоенком. Грузии на передемобилизации.

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

Форма № 1 Размер 140 мм × 95 мм

2. ხიმშიაშვილი გიორგი ნიკოლოზის-ძე - დღევანდელი ჭონქაძის 12, ყოფილი გუდოვიჩის 12:

...рмуляр | Группа № 5 ... Янв 1967 ...

№ ... | № следств. 1951 / архивн. | Губерния арх 9112-57г

1. Фамилия Х И М Ш И А Ш [illegible]
2. Имя и отчество Георгий Николаевич
3. Год и место рождения ...

4. Национальность грузин
5. Место жительства Тифлис ул. Гудовича [illegible]

Отметки: В контр-революции. Освобожден [illegible]/VII 23 г. по орд. № 2168

192_ года. 26/V

Подпись ...

Форма № 1. Размер 15×9½ см.

1. Фам. КЛИМИАШВИЛИ
2. Имя ЛЕВАН
3. Отчество ИРАКЛИЕВИЧ
4. Год рожд. 1897 5. Место рожд. Руиси Горийский уезд
6. Адрес Тбилиси Грибоедовская №34 (местожительство до ареста)
7. Проф. (спец.) ...
8. Место работы, должность бывший офицер
9. Парт. ... 10. Нац. грузин 11. Гражд. СССР
12. Арестован «3» VIII 1923 13. Характер преступления [illegible] Сов. власти, создание банд. движения
14. Ст.ст. УК ... 15. Карточка заполнена 1 спец. отд. МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)

27/X 1953 г. Шапошникова (фамилия состав. карточку)

Орган кем арестован: Зак Чека

без сокращений

Отдел ...

№№ дел

Сл. 130 р

Арх. ~~299-93 г.~~

Сл.

Арх. ~~20649-53~~

Личн. дела

28066-62-КГБ

указательный палец правой руки

3. ბაგრატიონ-მუხრანელი სიმონ ლევანის-ძე – დღევანდელი დავით თორაძის ჩიხი 3, ყოფილი ევგენის ჩიხი 3.

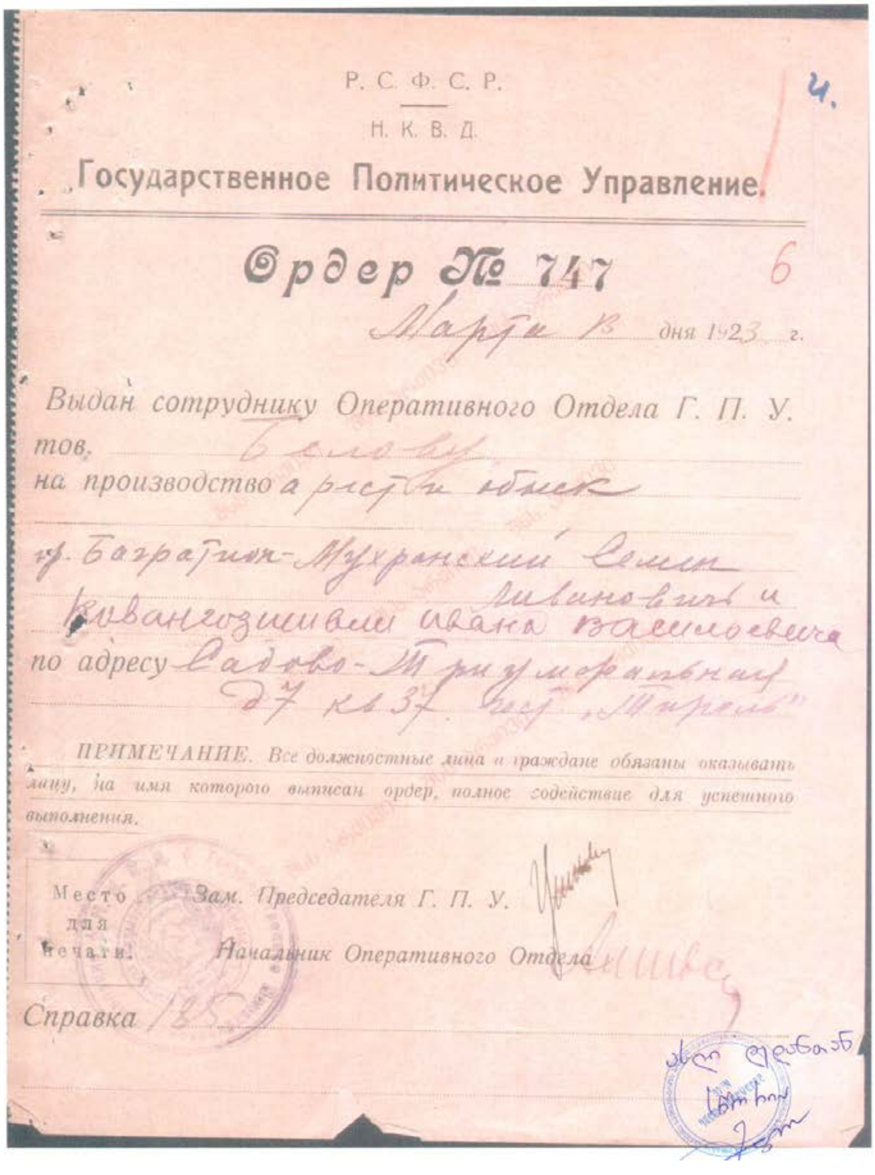

Р. С. Ф. С. Р.

Н. К. В. Д.

Государственное Политическое Управление.

Ордер № 747 6

Марта 13 дня 1923 г.

Выдан сотруднику Оперативного Отдела Г. П. У.
тов. Белову
на производство ареста и обыск
гр. Багратион-Мухранский Семен Левонович и Квангозишвили Ивана Васильевича
по адресу Садово-Триумфальная д7 кв37 гост. „Тироль"

ПРИМЕЧАНИЕ. Все должностные лица и граждане обязаны оказывать лицу, на имя которого выписан ордер, полное содействие для успешного выполнения.

Место для печати. Зам. Председателя Г. П. У.

Начальник Оперативного Отдела

Справка 185

385 ~~159~~

Ч. К. Г.

2983

АНКЕТА № 1406

Для арестованных и задержанных с зачислением за Ч. К. Г.

Лица, давшие неверные показания в анкете, будут подвергнуты строж. ответственности.

Вопросы	Ответы
1-я часть (заполняется арестованным)	
1) Фамилия	Багратион-Мухранский
2) Имя и отчество	Семен Леванович
3) Гражданин какого государства	Грузинской республики
4) Национальность	Грузин
5) Место приписки	Губ: Тифлис. уезда: Душетского; вол: село Мухрани
6) Возраст (год рождения)	25 л. лет; родился в 1896 месяце 1-го сентября
7) Образование: а) грамотный ли б) какую школу окончил в) если не окончил, то ск. прошел	а) б) Дворянскую гимназию школу в) прошел школы

8) Состав семьи, место жительства и место работы каждого члена (отца, матери, детей, мужа, жены, братьев и сестер)

	Степень родства	Фамилия имя и отчество	Возраст	Занятие или место работы и должность или профессия	Место жительства (Адрес)
1.	жена	Нина Багратион-Мухранская		домашняя хозяйка	Тифлис Евгеньевский туп. №3.
2.	"				
3.	"				
4.	"				
5.	"				

9) Партийная принадлежность: а) какой партии состоит, б) с какого времени	Безпартийный
10) Профессия: военный	Б. сословия: из бывших князей

11) Место работы (службы): а) сначала войны до 1/III 1917 г. б) с 1/III г. по день ареста.

Название предприятия или учреждения	Профессия или должность
а) 1914 г. был вольноопр. Татарского конного полка где и был произведен прапорщиком 1916 г. поступил 1-й Грузинский конный полк в чине Корнета. Настоящее время б) служил Конном полку	воен. Комвзводом

Форма № 1.

ასლი დედანთან სწორია

386

12) Если состоял на государ. службе, то в каком чине	Бессрочном отпуску
13) Если не служил и не работал по найму то на какие средства жил	Жил на жаловании
14) Владел ли недвижимым имуществом, каким и где	Нет
15) Привлекался ли к ответственности по суду или в админ. порядке	Нет
16) Отношение к воинской повинности а) воинское звание, род оружия или специальность; б) если освобожден, то на каком основании	Кавалерист остался без места ввиду сокращения места
17) Когда арестован	7го апреля месяца 1922 г.
18) Кем арестован, по чьему ордеру и № ордера	Ч.К.Г. орд. № 4451.
19) Где арестован, а) губ., уезд, вол. село, гор., улица и № дома; б) при каких обстоятельствах арестован (на своей квартире, в засаде, на собрании и пр.)	Тифлис. На квартире на Евгеньевский пер. №3
20) Когда и кем допрошен	Никем
21) Пред'явлено-ли обвинение и в чем именно	неизвестно
22) Место жительства перед арестом	Евгеньевский пер. №3.

Примечание арестованного:

Подпись арестованного: С. Багратион-Мухранский

„7" апр. 1922 г.

2-я часть (заполняется администрацией места заключения)

23) Официальное название места заключения	Тюрьма Ч.К.Г.
24) По чьему ордеру арестован и № ордера	Ч.К.Г. № 4451
25) За кем зачислен?	Секо
26) Приметы заключенного	Выше среднего роста, черные ...

Примечание:

Подпись заведующаго местом заключения

Ответы на вопросы анкеты надо писать чернилами (в крайнем случае химическим карандашем) четко, разборчиво, полностью выписывая слова, по возможности без помарок и поправок.

ასლი დედანთან სწორია

1. Фам. МУХРАНСКИЙ он-же
2. Имя СЕМЕН
3. Отч. ЯСЕВАНОВИЧ
4. Год рожд. 1896 5. Место рожд. с. Мухрани, Душетского р-на
6. Адрес —
7. Проф. (спец.) военный
8. Место работы, должн. —
—
9. Парт. б/парт. 10. Нац. груз. 11. Гражд. СССР
12. Арестован «13» III 1923 г. 13. Характер преступления подготовка восстания
14. Ст.ст. УК — 15. Карточка заполнена
ЦАО КГБ при СМ Гр. ССР
указать назван. органа
22 VIII 1963 г. Козиев
фамилия составив. карточку

ГЕБОВАНО 1963

Орган Зак. ЧК
кем арестован
без сокращений
Отдел СОЧ
№№ дел
Сл. 258/81
Арх. ~~24060-61~~ г.
КГБ Гр. ССР
Дакто форм.
Арх № Я-70
Указательный палец правой руки

Кем осужден Коллегией Зак и Груз. ЧК
Когда 19-V-1923 г. ст.ст. УК —
срок ВМН лет —
Начало срока исчислять с —

Для других отметок
Он-же БАГРАТИОН СЕМЕН ЯСЕВАНОВИЧ

Изготовлено 1 спецотделом МВД СССР

Форма № 1

4. ყარალაშვილი ფარნაოზ ლევანის-ძე - დღევანდელი ჯავახიშვილის 33, ყოფილი ნიკოლოზის 33.

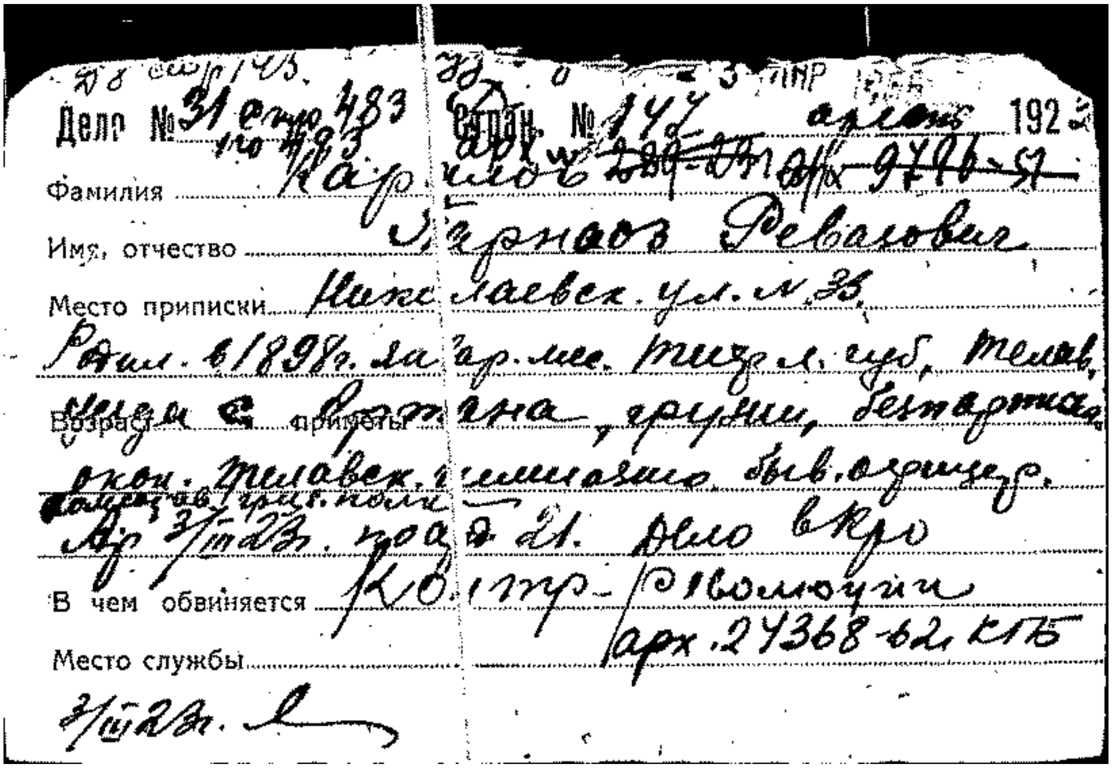

Дело № 31 [illegible] 483 Форм. № 147 [illegible] 192[illegible]

арх. [illegible] 9776-57

Фамилия Кар[illegible]

Имя, отчество Фарнаоз Ревазович

Место приписки Николаевск. ул. № 33.

Родил. в 1898 г. [illegible] Тифл. губ. Телав.

уезда с. [illegible], грузин, беспартийн.

оконч. Телавск. [illegible] быв. офицер.

[illegible]

Ар. 3/III 23 г. [illegible] 21. Дело в КРО

Возраст и приметы

В чем обвиняется К.О. [illegible]

арх. 24368-62 КГБ

Место службы

3/III 23 г. [illegible]

5. კერესელიძე იასონ მათეს-ძე – დღევანდელი მ. ლაღიძის ქ. 7, ყოფილი კრუზენშტერნის 7.

გამომდინარე იქიდან, რომ იასონ კერესელიძესთან ერთად, ზემოთაღნიშნულ მისამართზე ცხოვრობდა ასევე მისი ძმა, ცნობილი ქართველი სამხედრო და პოლიტიკური მოღვაწე, ორგანიზაცია „თეთრი გიორგის“ დამაარსებელი ლეო კერესელიძე, მიზანშეწონილია აღნიშნულ მისამართზე გაკეთდეს ასევე მისი მემორიალური დაფაც.

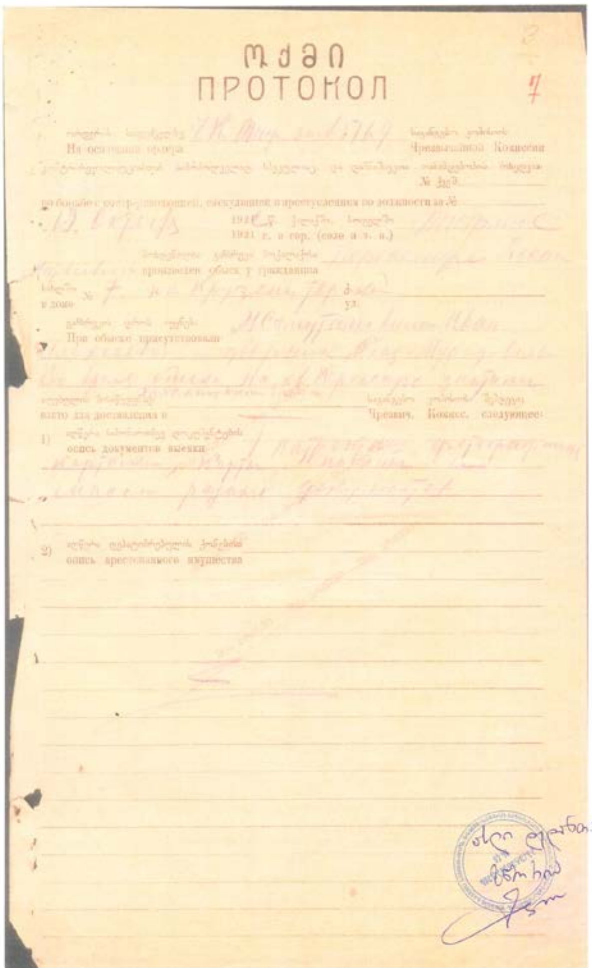

ოქმი
ПРОТОКОЛ

7

На основании ордера ... Чрезвычайной Комиссии

1921 г. в гор. ...

произведен обыск у гражданина

в доме № 7 ... ул.

При обыске присутствовали

взято для доставления в ... Чрезвыч. Комисс. следующее:

1) опись документов выемки

2) опись арестованного имущества

1. Фам. КЕРЕСЕЛИДЗЕ

2. Имя ЯСОН

3. Отчество МАТВЕЕВИЧ

4. Год рожд. 1892 5. Место рожд. Тифлис

6. Адрес Тифлис Крузенштернской 17
(местожительство до ареста)

7. Проф. (спец.)

8. Место работы, должность книгоиздатель

9. Парт. б/п 10. Нац. грузин 11. Гражд. СССР

12. Арестован 13/X 1922 г. 13. Характер преступления
организац. заговора против Сов. власти, уч. банд. движ.,

14. Ст.ст. УК .... 15. Карточка заполнена

– 1 спец. отд. МВД ГССР
(указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)

27/X 195 3 г. Шапошников
(фамилия состав. карточку)

Орган Груз. Чека
кем арестован

без сокращений

Отдел

№№ дел

Сл. 870

Арх. ~~297-23~~ г.

Сл.

Арх. ~~20647-53~~

Личн. дела

28344-62-КГБ

указательный палец правой руки

Кем осужден Заседания Коллегии Закавказской и Грузинской Чрезвычайных комиссий от 19/V-23 г. постановили

Когда .... ст.ст. УК .... срок расстрелять.

Начало срока – .... Конец срока ....

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

Форма № 1 Размер 140 мм × 95 мм

6. ქუთათელაძე ივანე გრიგოლის-ძე - დღევანდელი ჭოველიძის ქ. 39, ყოფილი ბელინსკის 39.

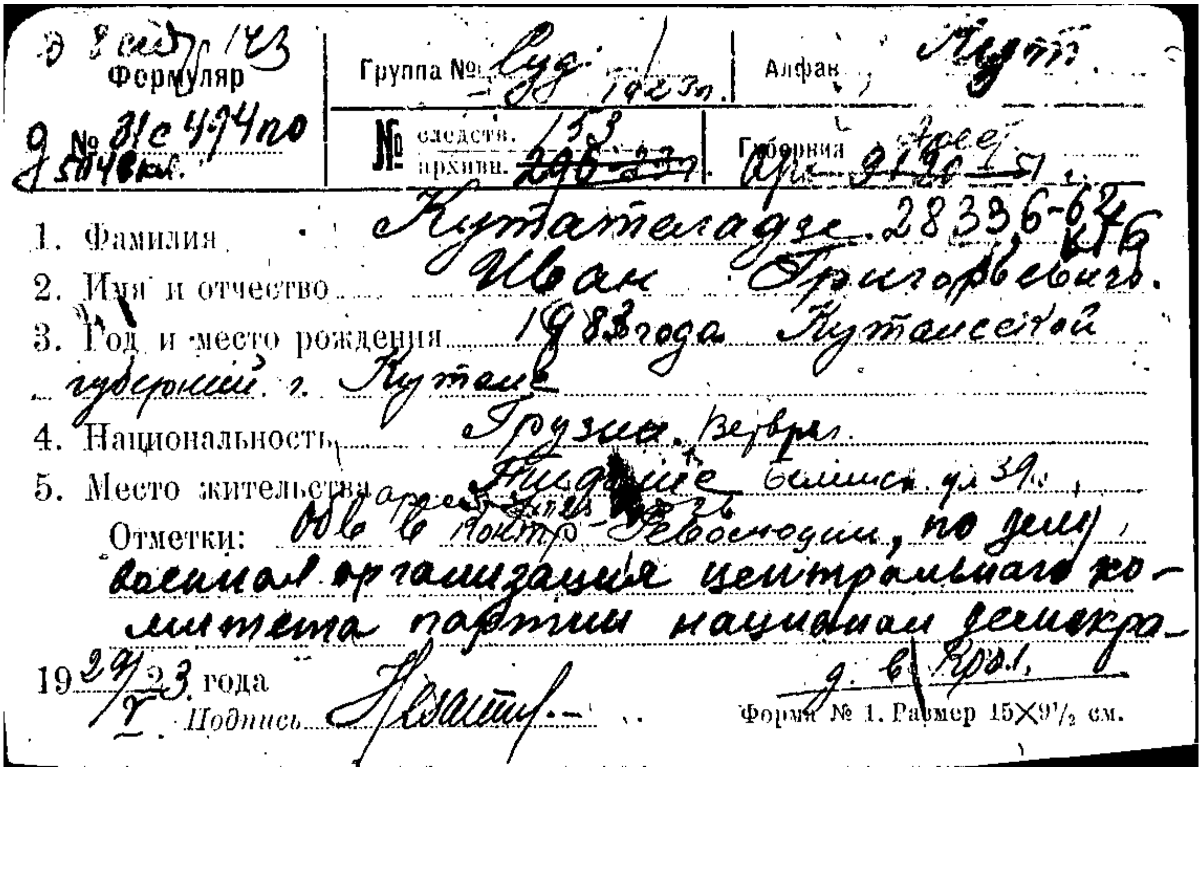

Формуляр

№ 31с 494по

Группа № ... 1923 г.

Алфав. Кут.

№ следств. 153 / архивн.

Губерния ...

1. Фамилия Кутателадзе 28336-646
2. Имя и отчество Иван Григорьевич.
3. Год и место рождения 1883 года Кутаисской губернии г. Кутаис
4. Национальность Грузин.
5. Место жительства Тифлис Белинск. ул. 39.

Отметки: Обв. в контр-революции, по делу военная организация центрального комитета партии национал-демокра...

19 29/V 23 года

Подпись ...

Форма № 1. Размер 15×9½ см.

7. კლიმიაშვილი ლევან ირაკლის-ძე – დღევანდელი ვ. ბარნოვის ქ. 34, ყოფილი გუნიბის 34.

აღნიშნულ მისამართზე ძველი სახლის მაგივრად აშენებულია ახალი სახლი, მაგრამ მემორიალური დაფა შესაძლებელია გაკეთდეს სახლის გვერდით არსებულ ძველ კედელზე.

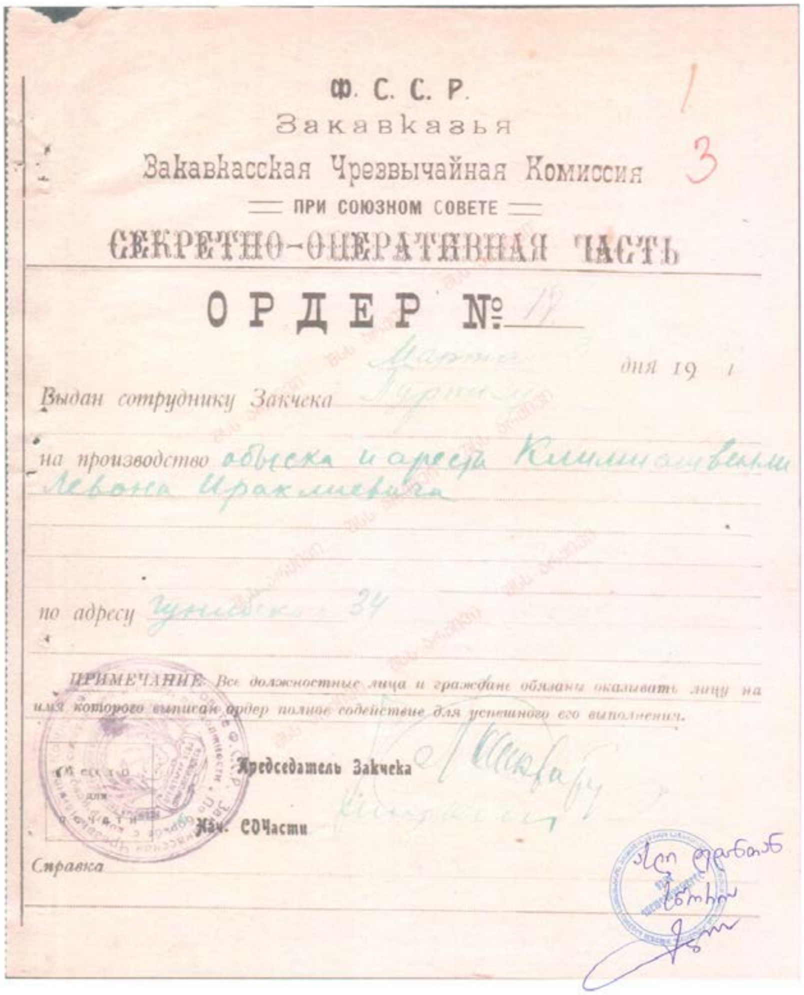

Ф. С. С. Р.
Закавказья
Закавказская Чрезвычайная Комиссия
ПРИ СОЮЗНОМ СОВЕТЕ
СЕКРЕТНО-ОПЕРАТИВНАЯ ЧАСТЬ

ОРДЕР №

Марта дня 19 1

Выдан сотруднику Закчека

на производство обыска и ареста Климиашвили Левона Ираклиевича

по адресу Гунибская 34

ПРИМЕЧАНИЕ: Все должностные лица и граждане обязаны оказывать лицу на имя которого выписан ордер полное содействие для успешного его выполнения.

Председатель Закчека

Нач. СОЧасти

Справка

…рмуляр	Группа № 5	Алфав.
№	№ следств. 1321 / архивн.	Губерния арх 9112-37г

1. Фамилия К Л И М И А Ш В И Л И
2. Имя и отчество Георгий Николаевич
3. Год и место рождения
4. Национальность грузин
5. Место жительства Тифлис ул. Гуковича № 15

Отметки: В контр-революции. Освобожден 15/VII 23 г. по орд. № 2168

192 года. 26/V

Подпись

Форма № 1. Размер 15×9½ см.

---

1. Фам. КЛИМИАШВИЛИ	Орган Зак Чека кем арестован без сокращений
2. Имя ЛЕВАН	Отдел
3. Отчество ИРАКЛИЕВИЧ	№№ дел
4. Год рожд. 1897 5. Место рожд. Руиси Горийский уезд	Сл. 130 р
6. Адрес Тифлис Гунибская № 34 (местожительство до ареста)	Арх. ~~299-29г.~~
7. Проф. (спец.)	Сл.
8. Место работы, должность бывший офицер	Арх. ~~20649-53~~
9. Парт. 10. Нац. Грузин 11. Гражд. ССР	Личн. дела
12. Арестован «3» III 1923 г. 13. Характер преступления организ. свержение Сов. власти, создатель банд. движения	28066-62-КГБ
14. Ст. ст. УК 15. Карточка заполнена 1 спец. отд. МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)	указательный палец правой руки
27/X 1953 г. Шапошникова (фамилия состав. карточку)	

8. ჩრდილელი დიმიტრი ნიკოლოზის-ძე - დღევანდელი გ. ლორთქიფანიძის 6, ყოფილი ლერმონტოვის ქ. 20.

1. Фам. ЧРДИЛЕЛИ
2. Имя ДМИТРИЙ
3. Отчество НИКОЛАЕВИЧ
4. Год рожд. 1893 5. Место рожд. Мухровани
6. Адрес Тифлис Лермонтовская № 20 (местожительство до ареста)
7. Проф. (спец.)
8. Место работы, должность командир батареи артиллерист
9. Парт. б/п 10. Нац. грузин 11. Гражд. СССР
12. Арестован «9» /III 1923 г. 13. Характер преступления заговор против Сов. власти, созд. бандит. движ.
14. Ст.ст. УК 15. Карточка заполнена 1 спец. отд. МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)
«27» /X 195 3 г. [illegible] (фамилия состав. карточку)

Орган ОО Реввоенсовет кем арестован XI армии без сокращений
Отдел

№№ дел
Сл. 178 р/59
Арх. 302 93 г.
Сл.
Арх. 20663-53
Личн. дела 28074-62 КГБ

указательный палец правой руки

Кем осужден Заседание коллегии Закавказской и
Когда Грузинской ст. Чрезвычайных срок комиссий лет от 19/V-23 г.
Начало срока постановили – расстрелять Конец срока

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

[illegible] 1952

Форма № 1 БАЯНДУРОВА Размер 140 мм × 95 мм

ასევე მნიშვნელოვანია დადგინდეს ორი რეპრესირებული სამხედრო პირის საცხოვრებელი ადგილი, რომელთა მისამართები არის ცნობილი, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ვერ დადგინდა, უშუალოდ მათი საცხოვრებელი სახლის ზუსტი მდებარეობა:

ანდრონიკაშვილი ალექსანდრე სიმონის ძე- ყოფილი ოლღას ქ 33, დღევანდელი მ. კოსტავას გამზირი:

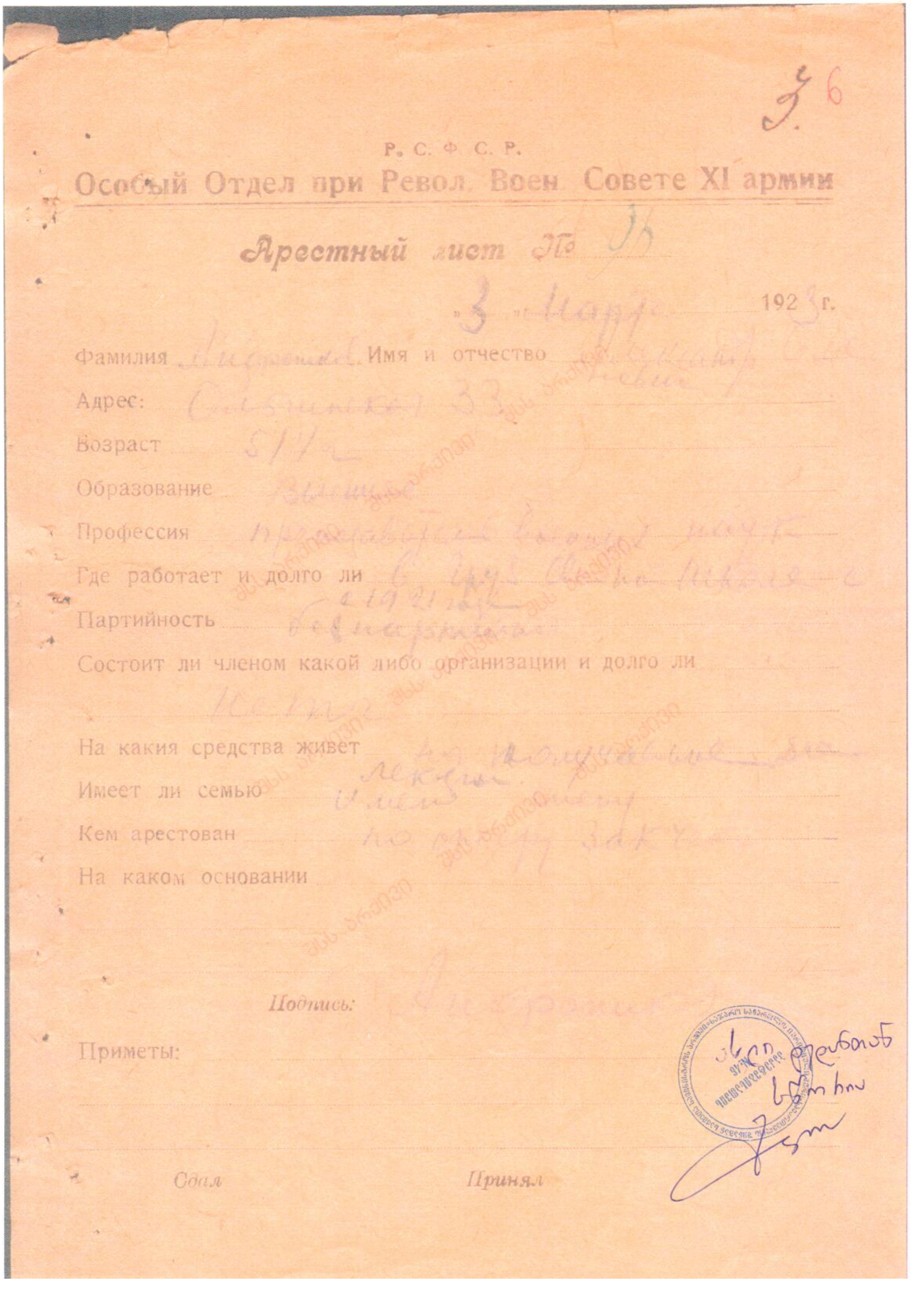
Р. С. Ф. С. Р.

Особый Отдел при Revол. Воен. Совете XI армии

Арестный лист №

192 г.

Фамилия Имя и отчество

Адрес:

Возраст

Образование

Профессия

Где работает и долго ли

Партийность

Состоит ли членом какой либо организации и долго ли

На какия средства живет

Имеет ли семью

Кем арестован

На каком основании

Подпись:

Приметы:

Сдал Принял

1. Фамилия Андроникашвили-Андроников

2. Имя Александр

3. Отч. Семенович

4. Год рожд. 1871 5. Место рожд. г. Сигнахи

6. Адрес г. Тбилиси

7. Проф. (спец.) преподав. груз. своб. в/школы

8. Место работы, должн. г. Тбилиси

9. Парт. б/п 10. Нац. груз. 11. Граж. СССР

12. Арестован „3/III“ 1923 г. 13. Характер преступления

14. Ст. ст. УК по обв. в к/рев. 15. Карточка заполнена 1 спец. отд. МВД ГССР

указать назван. органа

„19/XI“ 1953 г. [signature]

фамилия составив. карточку

Орган ОО Зак ЧК'а

кем арестован

без сокращений

Отдел

№№ дел

Сл. 133

Арх. ~~884-23~~

Сл.

Арх. ~~22045-53~~

Дакт. Форм. 28139-62 кпб

Указательный палец правой руки

Кем осужден Коллег. Закав. и Груз. Чрезвыч. Комис.

Когда 19/V-23 ст. ст. УК за к/рев. К ВМН.

срок ____ лет ____ Начало срока ____ конец срока ____

Изготовлено Отделом „А“ МГБ СССР

Форма № 1

მაჭავარიანი ალექსანდრე მიხეილის-ძე – ყოფილი ოლღას ქ. 40, დღევანდელი მ. კოსტავას გამზ.

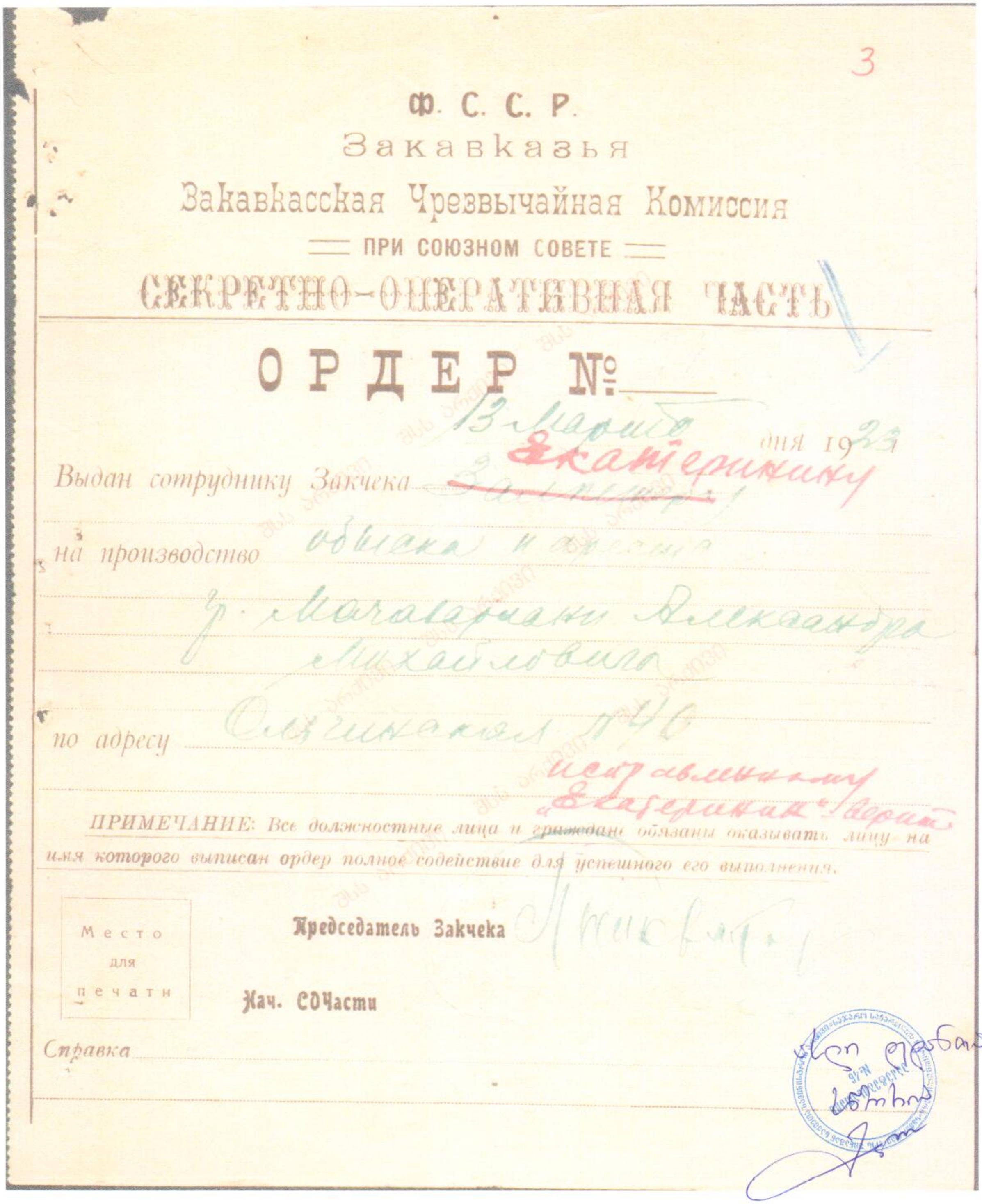

3

Ф. С. С. Р.
Закавказья
Закавкасская Чрезвычайная Комиссия
ПРИ СОЮЗНОМ СОВЕТЕ
СЕКРЕТНО-ОПЕРАТИВНАЯ ЧАСТЬ

ОРДЕР №

13 марта дня 1923

Выдан сотруднику Закчека ~~Заплатину~~ Екатеринину

на производство обыска и ареста

гр. Мачавариани Александра Михайловича

по адресу Ольгинская №40

исправленному „Екатеринину" верить

ПРИМЕЧАНИЕ: Все должностные лица и граждане обязаны оказывать лицу на имя которого выписан ордер полное содействие для успешного его выполнения.

Место для печати

Председатель Закчека [signature]

Нач. СОЧасти

Справка

ასევე მიმდინარეობს საცხოვრებელი მისამართების დადგენა შემდეგ პირებზე:

ზანდუკელი მიხეილ ნიკოლოზის-ძე და ჭიაბრიშვილი სიმონ იაგორის-ძე:

1. Фам. ЧИАБРИШВИЛИ
2. Имя НАСКИД - СЕМЕН
3. Отчество ЕГОРОВИЧ
4. Год рожд. 1880 5. Место рожд. Душети
6. Адрес тоже (местожительство до ареста)
7. Проф. (спец.)
8. Место работы, должность торговец
9. Парт. б/п 10. Нац. грузин 11. Гражд. СССР
12. Арестован 2/II 1923 г. 13. Характер преступления принимал активн. участие в бандах
14. Ст.ст. УК 15. Карточка заполнена 1 спец отд МВД ГССР (указать назван. тюрьмы, лагеря, колонии)
27/X 1953 г. Шалбушиков (фамилия состав. карточку)

Орган кем арестован Душетское ЧК без сокращений
Отдел

№№ дел
Сл. 263р
Арх. 301-23
Сл.
Арх. 20654-53
Личн. дела

указательный палец правой руки

Кем осужден Заседания коллегии Закавказской и Грузинской Чрезвычайных комиссий от 19/VI 23 г. постановили
Когда Срок
Начало срока Конец срока расстрелять

Отметки об изменении срока наказания:

Отметки о движении:

4 НОЯ 1952

Форма № 1 Размер 140 мм × 95 мм

БАЯНДУРОВА

„ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტი“ გამოთქვამს იმედს, რომ ქალაქ თბილისის მერია გაითვალისწინებს ჩვენს წინადადებას და მემორიალური დაფების განთავსებით სათანადო პატივს მიაგებს ქვეყნის თავგანწირულ გმირების, ბოლშევიკური რუსეთის მიერ დახვრეტილ „საქართველოს სამხედრო ცენტრის“ წევრების ხსოვნას.